

OCLC

NGUYỄN TÂN THANH TRÚC, MS.
Giảng viên Thư viện - Thông tin
Trường Đại học Sài Gòn

MẠNG CÔNG CỤ THƯ TỊCH TOÀN CẦU: KHỞI ĐẦU TỪ Ý NIỆM CHIA SẺ

Những ngày đầu ươm mầm ước mơ.

Đã gần 4 thập niên qua, tự động hóa trong công tác biên mục ở các thư viện (TV) đã từng được ứng dụng triển khai trên một phạm vi rộng. Các hệ thống quản trị TV tích hợp không ngừng được phát triển cải tiến nhằm nỗ lực làm tăng hiệu quả đầu tư nguồn lực trong các hoạt động TV, đặc biệt đối với công tác bổ sung và biên mục. Trong thập niên 60 của thế kỷ trước, nhiều cán bộ TV ở Mỹ xông xáo cố gắng xây dựng những trung tâm xử lý kỹ thuật nghiệp vụ ở hình thức tập trung hoặc dạng hợp tác. Một vài dự án tập trung vào phối hợp các TV cùng loại hình thư viện, như liên hiệp các TV công cộng (TVCC) hay một nhóm thư viện trường đại học (TVĐH). Những chương trình lớn sau đó bao trùm trên diện mạng rộng nhiều khu vực hoặc trên phạm vi toàn bang và không phân biệt các TV ở loại hình nào. Những mạng lưới liên khu vực hay toàn bang triển khai rất hữu hiệu trong các hoạt động xử lý kỹ thuật nghiệp vụ. Trong khi ở Canada, có sự hiện diện của A-G Canada Ltd. và AMICUS; thì tại Mỹ, hai mạng công cụ thư tịch trực tuyến phi lợi nhuận cấp quốc gia được tung ra, đó là OCLC và RLG (Research Libraries Group- Cộng đồng các TV nghiên cứu). Cả hai khởi đầu từ một mạng dịch vụ biên mục trực tuyến, nhưng qua thời gian đã mọc thêm nhiều

nhánh dịch vụ khác. Tuy nhiên cả hai trung tâm đều chọn chương trình cốt lõi của mình là xây dựng hệ thống mục lục trực tuyến.

OCLC khởi sự từ khi có một nhóm các TVĐH ở Ohio muốn thử nghiệm khả năng thành lập một trung tâm xử lý kỹ thuật tập trung. Dự án ban đầu khởi sự từ khái niệm đơn giản của những người sáng lập là tạo ra một hệ thống “mục lục liên hợp” nhằm để chia sẻ biểu ghi biên mục giữa các TV. Frederick G. Kilgour là người có công đầu vì ông là người tích cực hành động để biến khái niệm đó thành kết quả thực tế xảy ra vào năm 1967. Từ ý tưởng khởi đầu này, mà chữ viết tắt OCLC trở thành tên chính thức của trung tâm này; là do được đặt theo tên của Trung tâm Thư viện Trường ĐH Ohio (Ohio College Library Center). Ngày nay thương hiệu OCLC vẫn được giữ nguyên nhưng có nghĩa là Tập đoàn Trung tâm TV máy tính trực tuyến (Online Computer Library Center, Inc. – OCLC, Inc.).

Dịch vụ truy cập trực tuyến vào CSDL của OCLC chính thức được phục vụ từ năm 1971. Thủ tục tham gia vào mạng lưới OCLC khá đơn giản. Thư viện thành viên chỉ cần nhập liệu biểu ghi mới vào CSDL và ghi nhận mã hóa cho biểu ghi tài liệu đó theo hệ thống ký tự 3 chữ số của OCLC. Nhờ ký hiệu này mà các thành viên khác biết được tài liệu đó thuộc về

thư viện nào. Hệ thống ký hiệu thông tin lưu trữ là công trình do hai thư viện sáng chế ra, đó là Đại học Simmons và Loyola Marymount.

Trong suốt thập niên đầu, mục tiêu chủ yếu của OCLC chính là xây dựng mạng công cụ thư tịch quốc gia, và họ đã thành công ngay khi bắt đầu. Hầu hết các thành viên đều đánh giá việc chi trả tiền mua phích mục lục từ OCLC có lợi hơn và có CSDL đạt chất lượng chuẩn thống nhất hơn là tự bỏ công sức ra xử lý biểu ghi. Tuy nhiên đến giữa thập niên 80, có nhiều thành viên của trung tâm bắt đầu khai thác mục lục trực tuyến công cộng (OPAC) của riêng họ, điều này có nghĩa là họ không cần mua phích mục lục nữa. Một khó khăn nữa đối với trung tâm là một số thành viên không chịu đóng góp các biểu ghi của họ vào bể chung của trung tâm và họ cũng không báo cáo thông tin lưu trữ tài liệu. Điều này làm giảm thu nhập của OCLC và làm ảnh hưởng đến tốc độ phát triển cũng như mục đích hành động của OCLC. Không lùi bước trước tình cảnh khó khăn này, OCLC quyết định điều chỉnh cơ cấu giá thành cũng như chiến lược phát triển và chính sách cung cấp dịch vụ và sản phẩm để thu hút khách hàng quay trở lại với mình. Bằng cách nào đây?

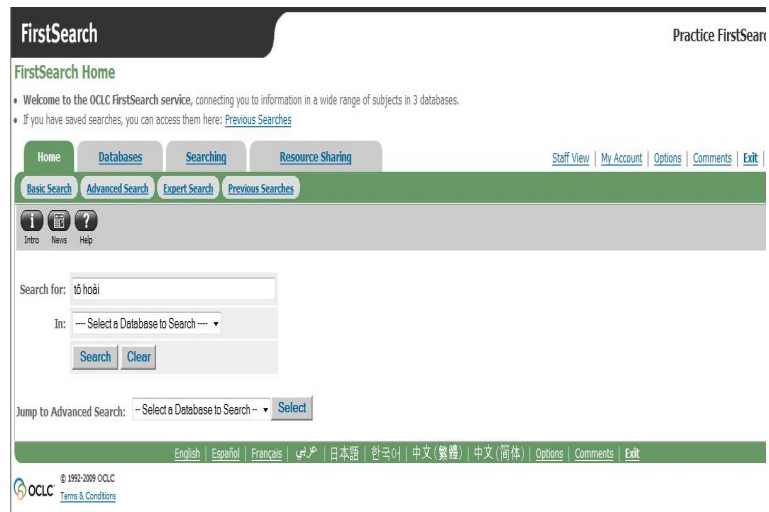
Vững bước và tiến nhanh trên mọi hướng chiến lược

Sau một thời gian tập trung điều chỉnh kế hoạch chiến lược, các khách hàng của OCLC lại một lần nữa bị thuyết phục hoàn toàn. OCLC trở lại thị trường đầy ngoạn mục và ấn tượng. Chỉ trong vòng ba năm đầu, CSDL của trung tâm đạt đến ngưỡng 1 triệu biểu ghi. Kỷ niệm 10 năm thành lập, con số này tăng lên gấp 8 lần so với mốc thời điểm 3 năm tuổi. Đến năm 1993, kỷ lục 28 triệu biểu ghi là con số

được xác nhận. Đến giữa năm 2001, số lượng biểu ghi vượt quá con số 48 triệu. Tốc độ tăng trưởng hàng năm đạt từ 1,6 đến 1,9 triệu.

CSDL gồm các biểu ghi của đủ loại tài liệu từ sách, tệp tin máy tính, văn bản pháp luật, bản thảo, bản đồ, đa phương tiện, vi phim, bản nhạc, ấn phẩm định kỳ, và tài liệu ghi âm ghi hình. Đa phần tài liệu có biểu ghi trên OCLC là tiếng Anh, và có hơn 30% là các tài liệu ngôn ngữ khác. Một CSDL thư tịch giàu có như vậy thì không chỉ là công cụ cho riêng mục đích biên mục, mà còn ứng dụng tốt cho các hoạt động mượn liên thư viện (ILL) và cơ sở để cán bộ bổ sung dễ dàng chọn lựa và phát triển vốn tài liệu.

Trong suốt quá trình phát triển, OCLC đã đặt những dấu ấn tiên phong trên nhiều lĩnh vực biên mục cao cấp, như tạo lập chuẩn biên mục và lưu trữ tạo ra CSDL kiểm soát & quản lý ấn phẩm định kỳ, tạo CSDL mục lục phân tích báo chí, tăng khả năng xử lý các tài liệu ngôn ngữ không phổ biến, bắt đầu là các loại mẫu tự chữ Hàn, Nhật và Trung. Sự chuyển mình linh động và nhạy bén kịp thời đáp ứng nhu cầu thay đổi của thị trường xuất bản đã giúp OCLC lập tức định hướng ngay việc can thiệp quyết cho toàn mạng lưới. Khi công nghệ máy tính phát triển lên một trình độ mới, các máy tính cá nhân được thay thế các máy trạm khổng lồ đến máy chủ và kết nối truy cập dữ liệu từ đây. Các thư viện thành viên có nhiều khả năng truy cập khai thác hơn vì không cần tiêu tốn quá nhiều cho các trang thiết bị công nghệ quá đắt tiền như trước kia nếu họ muốn lấy dữ liệu từ trung tâm mạng lưới. Lúc đó, một trong những dịch vụ truy cập công cộng đầu tiên của OCLC chính là công cụ FirstSearch. Công cụ này cung cấp dịch vụ

Tờ rơi và Giao diện tìm kiếm FirstSearch

tham khảo thư mục trực tuyến cũng như cung cấp cả sản phẩm dạng CD-ROM.

Mặc dù OCLC là tổ chức phi lợi nhuận, nhưng vì phải chi trả các khoản đầu tư lớn và điều hành thường nhật trên mạng lưới khổng lồ, nên các TV thành viên phải đóng góp một khoản chi phí vừa đủ để đảm bảo cho hoạt động duy trì của trung tâm. Tuy nhiên cũng có một số trường hợp ngoại lệ, các TV được OCLC cho truy cập CSDL miễn phí. Các thành viên được trung tâm ghi nhận điểm cho mỗi lần họ đóng góp biểu ghi hay tham gia giải quyết yêu cầu đặt mượn liên thư viện, hay tham gia thanh lọc thông tin lưu trữ trên biểu ghi khi TV đó thanh lý tài liệu.

Thời điểm ban đầu, người ta cứ mặc nhiên xem OCLC là dành cho TVĐH, nhưng càng về sau càng có nhiều thành viên đăng ký gia nhập vào mạng lưới này, và họ đến từ mọi loại hình TV khác nhau. Đến năm 2001, có hơn 38.000 đơn vị thành viên đến từ nhiều quốc gia khác nhau. Một nỗ lực to lớn là năm 1998, có sự lên kết giữa TVQG Canada và trung tâm hình thành hệ thống ILL điện tử dựa trên dữ liệu của cả hai tổ chức. Một dự án khác là với Thư viện Anh Quốc tạo điều kiện cho các thư viện ở Anh hay Bắc Ai-len

truy cập vào OCLC thông qua giao diện của dịch vụ BLAISE của TV Anh Quốc. Năm 1989, OCLC thành lập văn phòng quốc tế để điều hành hoạt động của trung tâm trên khắp 26 quốc gia khác nhau. 11 năm sau đó, số quốc gia có hoạt động của OCLC lên đến 60 nước.

Sản phẩm đa dạng- Dịch vụ tối ưu

Bộ máy tra cứu của OCLC chứng minh được độ hữu hiệu và cung cấp nguồn tra cứu phong phú nhất hiện nay trong tất cả các hệ thống tìm kiếm thông tin hiện diện trong thế giới thông tin. Bạn đọc có thể sử dụng nhiều phương pháp thực hiện nhiều lệnh tìm qua số (ISBN, ISSN, CODEN, DDC, LCC, OCLC số văn bản...), từ hay ngữ, thông tin mô tả hình thức hay vật lý (nhân đề, tác giả, xuất bản,...) hay nội dung (từ khóa, tiêu đề chủ đề, tóm tắt,...) để tìm ra được tài liệu cần tìm trên WorldCat. Trường hợp tìm kiếm theo nhan đề, người tra cứu có thể gõ được hơn 60 ký tự chữ, số, khoảng cách, ký tự, và ký hiệu đặc biệt. Tìm theo từ khóa, có thể kết hợp cùng lúc 8 từ khóa khác nhau trên các trường khác nhau.

Tim kiếm thông tin trên OCLC nhanh và có nhiều khả năng để lựa chọn. Tuy

nhiên các thành viên cần lưu ý, mỗi một lần gửi biểu thức tìm đến là tài khoản đăng ký của thư viện mình là sẽ bị tính tiền. Chính vì vậy mà hết sức cẩn thận và kỹ lưỡng xem xét lại cách tìm kiếm trước khi nhấn lệnh gửi đi. Một lần gõ sai cũng được tính tiền như lần gõ đúng.

là một mạng thư tịch quốc gia khổng lồ. Cho đến nay, WorldCat chứa 136 triệu biểu ghi thư tịch cho cả 1 tỷ tài liệu từ rất nhiều hình thức vật mang tin của các thư viện thành viên lưu trữ đến từ 112 quốc gia và lãnh thổ, hỗ trợ tốt cho hơn 470 thứ tiếng của các dân tộc khác nhau trên thế giới, trong đó có hơn 40 thư viện quốc gia đóng góp CSDL của họ vào đây. Để đảm bảo chất lượng CSDL, OCLC mời các nhà biên mục và cán bộ thông tin lão luyện tham gia, cùng với những quy định nghiêm ngặt trong quá trình cập nhật dữ liệu, và đồng thời sử dụng công cụ giám sát kiểm duyệt biểu ghi đúng chuẩn. Cách hiển thị trình bày biểu ghi đơn giản vẫn tất để người tra cứu cùng một lúc nhìn được một số lượng lớn các biểu ghi, sau đó có thể lựa chọn khuôn dạng trình bày phù hợp với nhu cầu sử dụng và khai thác của mình nhất.

Advanced Search Search Clear

Enter search terms in at least one of the fields below

Title:

Title:

Author:

Limit results by (optional)

Year: to:
Return only items published from e.g. 1971 e.g. 1977

Audience:
Return only items for the audience

Content:
Return only items with the content

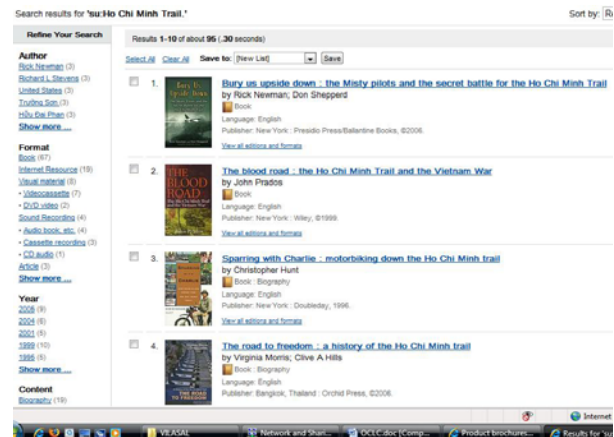
Format:
Return only items in the format

Language:
Return only items in the language

Search Clear

Ví dụ thực hiện lệnh tìm các tài liệu có nhan đề chứa từ khóa “đường mòn” và “Hồ Chí Minh”.

Sau đây là kết quả trả về ứng với biểu thức cần tìm.

Hiện thị kết quả tra cứu rất đơn giản, dễ nhìn, dễ đọc, phân tích có hệ thống thông tin được trả về. Ví dụ trên trang hiển thị kết quả, người tra cứu biết trong 38 biểu ghi đáp ứng lệnh tìm, có tác phẩm của những tác giả nào, gồm những loại hình vật mang tin nào, xuất bản vào những mốc thời gian nào, bằng ngôn ngữ gì, phản ánh đề tài gì, thể loại nội dung gì,... Đó là những cơ sở thông tin rất dễ dàng và nhanh chóng giúp người tra cứu định vị ngay những gì mình muốn và cần tìm. Qua đó, người tra cứu khái quát lên được nhanh chóng tất cả hiện trạng ấn phẩm hay thị trường xuất bản xung quanh vấn đề hay đề tài mình cần quan tâm đến.

Nếu muốn biết chi tiết biểu ghi, chúng ta lại tiếp tục bước vào lớp dữ liệu bên trong để xem các nội dung hay hình thức thông tin tài liệu được mô tả kỹ hơn.

Qua đó chúng ta thấy, các tiêu đề chủ đề được liên kết trong toàn hệ thống CSDL là căn cứ để chúng ta dùng các điểm truy cập chéo này để tìm ra tất cả tài liệu cùng đề tài này. WorldCat còn tăng thêm hàm

lượng hai chiều và muốn có sự tham gia chia sẻ ý kiến của của bạn đọc cho phần cho tham gia qua diễn đàn “Bình phẩm (Reviews); hay bình chọn mức hạng đánh giá chất lượng tác phẩm (Rating); Từ đây cũng dễ dàng tìm ra các tác phẩm của cùng một tác giả.

Nếu muốn tìm tài liệu cùng chủ đề này, ta có kết quả như sau:

Search results for 'ti:đường mòn ti:hồ chí minh'

Refine Your Search

Results 1-10 of about 12 (.38 seconds)

Select All Clear All Save to: [New List] Save

1. **The Hồ Chí Minh trail**
by Khôi Hoàng
Book : National government publication
Language: English
Publisher: Hanoi : Thế Giới, 2001.
[View all editions and formats](#)

2. **The Hồ Chí Minh trail**
by Hoàng Khôi
Book
Language: English
Publisher: Hanoi : Thế Giới Publ., 2001.

3. **5 đường mòn Hồ Chí Minh**
by Phong Đăng
Book : National government publication
Language: Vietnamese
Publisher: Hà Nội : Nhà xuất bản Tri thức, 2008.

4. **Đường đi không đến, tức. Vượt đường r**
by Xuân Vũ.
Book : Fiction
Language: Vietnamese
Publisher: Glendale, Calif. : Đại Nam, 1983?

5. **Đường đi không đến : hồi ký vượt Trườ**
by Xuân Vũ.

Author
Xuân Vũ (4)
Trong Thanh (2)
Khôi Hoàng (1)
Hoàng Khôi (1)
Phong Đăng (1)
[Show more...](#)

Format
Book (11)
Visual material (1)
• Videocassette (1)

Year
2001 (2)
1996 (2)
1976 (1)
1967 (1)
1966 (1)
[Show more...](#)

Content
Fiction (3)
Non-Fiction (9)
Biography (3)

Language
Vietnamese (10)
English (2)

Topic
History & Auxilia... (5)

Ngoài giá trị tham khảo thông tin mô tả thư mục và xuất bản của ấn phẩm, người tra cứu có công cụ rất có lợi là để biết được tài liệu đang được lưu trữ nơi nào và có thể thực hiện mượn liên thư viện không. Trên đó, còn hiển thị cả vị trí và khoảng cách địa lý từ địa điểm của người truy cập đến các TV có lưu trữ tài liệu mà họ cần tìm. Ví dụ sau là địa điểm mình chọn là Boston tại vùng có mã là 02108 Boston, MA, từ đó, WorldCat sẽ thông báo danh sách có 25 thư viện có chứa tài liệu mà mình cần đọc. Từ điểm siêu liên kết này, dữ liệu đưa thẳng trực tiếp vào vị trí post biểu ghi trên CSDL của thư viện mà mình chọn.

Không chỉ quan tâm đến tài liệu đơn bản, mà OCLC rất chú trọng đến việc quản lý ấn phẩm định kỳ trên toàn diện cả nước Mỹ và Canada qua CSDL New Serial Titles (NST). Đây là chương trình hợp tác giữa TVQH Mỹ và OCLC thông qua dự án CONSER(Cooperative Online Serial Program). Nếu năm 1981, biểu ghi CONSER trên OCLC là 339.000 thì đến cuối năm 2001 đã có hơn 2 triệu biểu ghi ứng tài liệu thuộc loại hình ấn phẩm này.

Khi báo mạng phát triển, OCLC giúp xây dựng CSDL quản lý bộ sưu tập báo chí điện tử của các TV phát triển phong phú hơn bằng cách thu thập địa chỉ báo mạng vào CSDL của WorldCat, và các TV có thể sao chép biểu ghi và đường dẫn một cách dễ dàng để phục vụ độc giả lại tiết kiệm được kinh phí đầu tư bổ sung. Bên cạnh đó OCLC ký các hợp đồng với các nhà sản xuất hay tòa soạn, để chấp nhận đưa báo của họ vào một gói báo chí điện tử. Và OCLC tạo ra công cụ dò tìm thông tin trên gói thông tin báo chí qua công cụ **OCLC ArticleFirst (ArticleFirst)**. Về phía phần lợi của các tòa soạn là không cần đầu tư công nghệ, chi phí quảng cáo, hay lập trình mà vẫn còn thể đưa nội dung ấn phẩm của mình ra thị trường trực tuyến. OCLC tất nhiên sẽ bổ sung các giá trị như công cụ tìm kiếm đồng nhất cho tất cả các nhan đề để độc giả khi cần tra cứu chỉ cần thực hiện một phép tra cứu nhưng sẽ lướt được và tìm kiếm trên toàn bộ cả gói thông tin này. Tháng 7 năm 2000, OCLC và các TV liên kết đã tung ra một dự án chương trình biên mục nguồn lực trực tuyến hợp tác (Cooperative Online Resource Catalog – CORC), một dịch vụ mà cho phép các TV trên thế giới có thể truy cập và mô tả những nguồn lực Internet nổi tiếng.

Thị trường sách điện tử và sách nói điện tử hóa cũng được OCLC thu thập và

Get this item

[Borrow / obtain a copy](#)

Borrow or obtain a copy

Enter your location: or select a location:

Displaying libraries 1-6 out of 25 for all 2 editions [Show libraries holding just this edition](#)

Library	Held formats	Distance	
Harvard University, Harvard College Library Cambridge, MA 02139 United States	Book	2 miles	Library info Add to favorites
Union College Schenectady, NY 12308 United States	Book	149 miles	Library info Add to favorites
Columbia University Libraries New York, NY 10027 United States	Book	184 miles	Library info Add to favorites
Cornell University Ithaca, NY 14850 United States	Book	277 miles	Library info Ask a librarian Add to favorites
HOBART & WILLIAM SMITH COLLEGES Geneva, NY 14456 United States	Book	304 miles	Library info Add to favorites
LIBRARY OF CONGRESS ; CRS Washington, DC 20540 United States	Book	393 miles	Library info Ask a librarian Add to favorites

<< First < Prev 1 2 3 Next > Last >>

đưa vào CSDL NetLibrary và Netlibrary eAudiobooks, cung cấp hơn 190.000 tựa sách của các nhà xuất bản hàng đầu thế giới. OCLC chọn lọc ra bộ sưu tập sách điện tử trọng tâm theo các chủ đề chính như KHXH-NV, KHKT, Y, Mỹ thuật, hàng ngàn các nhan đề sách nổi tiếng và bán chạy nhất trên thị trường, vốn tài liệu tham khảo,...

GOVDOC của OCLC cũng là một trong những CSDL được khách hàng đánh giá cao. Trong khi các CSDL văn bản pháp luật khác do không đủ nhân lực để biên mục cho tất cả các tài liệu của chính phủ các nước, thì chiến lược thu thập bổ sung biểu ghi cho CSDL của OCLC quả thực trong những trường hợp này trở thành cứu trên cả tuyệt vời. Đa số các nguồn tài liệu chính phủ được lưu trữ tách biệt với các CSDL khác ở các hệ thống lưu trữ khác. Cách tổ chức CSDL tập trung của OCLC đã tạo ra kênh thông tin tuyên truyền các chủ trương, chính sách, chỉ đạo của nhà nước đến độc giả một cách hữu hiệu. Chỉ cần một lần tra cứu trên CSDL của OCLC, tài liệu chính phủ cũng xuất hiện trong kết quả biểu ghi tìm kiếm được. Điều này khiến cho những người sử dụng tư liệu

tăng cường khả năng và cơ hội sử dụng loại hình văn bản chỉ đạo quan trọng này. Để tăng hàm lượng về chất thông tin đa dạng và thể hiện tính đặc sắc độc đáo trong CSDL của mình. OCLC đã tìm đến những nguồn thông tin có giá trị nghệ thuật và kết quả là CSDL **CAMIO** ra đời. CAMIO—Catalog of Art Museum Images Online—là nguồn lực của những tác phẩm mỹ thuật độc đáo được đóng góp từ các bảo tàng lớn trên thế giới là nguồn dữ liệu độc đáo của OCLC. Dữ liệu hình ảnh CAMIO cung cấp đảm bảo chất lượng để người xem thưởng lãm về tính nghệ thuật, nghiên cứu hay sử dụng để giảng dạy và học tập. Bên cạnh đó, **ContentDM Collection of Collections** là CSDL tuyệt vời vì OCLC thu thập từ rất nhiều nguồn tài liệu số hóa của hàng trăm thư viện, trung tâm di sản văn hóa thế giới và cả các bộ sưu tập của cá nhân hiện diện trên khắp thế giới.

Những lợi ích mang giá trị gia tăng

CSDL liên hợp không lồ của OCLC ngày nay không chỉ phục vụ mục đích hỗ trợ việc thống nhất biên mục các tài liệu trên thế giới, tiết kiệm công sức thời gian

và kinh phí cho hoạt động xử lý kỹ thuật nghiệp vụ. Mà CSDL này còn là công cụ cho cán bộ bổ sung đánh giá được và quyết định đúng trong việc chọn lựa phân vân có nên mua hay không những tài liệu mà mình dự trù thu thập mà một số các TV khác đã từng bổ sung chúng. Những CSDL của OCLC còn là cơ sở thông tin hữu hiệu để thực hiện các dịch vụ tham khảo như công QuestionPoint. Dịch vụ mượn liên thư viện của Mỹ và đang dự định tiến ra trên toàn cầu là tham vọng của OCLC được thực hiện rất hoàn hảo cũng là nhờ trợ thủ đắc lực là các hệ thống CSDL này. Việc OCLC mở ra dịch vụ ILL làm cho các nhà kinh doanh sách quý hiếm, sách không còn xuất bản trên thị trường sách cổ “tức điện” lên. Họ bị giảm doanh thu nhanh chóng kể từ ngày OCLC đã “mất báo” và chỉ điểm hết tất cả những nơi còn lưu vết những “hàng độc” này cho người đọc biết, và bạn đọc có thể tìm đến các TV này để có thể khai thác sử dụng. Không chỉ người bán hàng xưa hay hiếm mới bị mất doanh thu mà cả thị trường phân phối sách phổ thông cũng bị ảnh hưởng, vì nhờ CSDL này, mà cán bộ bổ sung sẽ từ chối mua những tài liệu nào mà trùng với các TV khác nằm trong khu vực địa lý gần mình hoặc có liên thông phục vụ ILL.

Không chỉ thu hút người truy cập bằng lực lượng hùng hậu các nguồn lực thông tin, mà các khách hàng thư viện đến với OCLC còn là nhờ vào nhiều dịch vụ có giá trị gia tăng khác. Đầu tiên phải kể đến là Librarian's Toolbox. Hộp công cụ dành cho cán bộ thư viện là nơi mà theo thống kê truy cập web của OCLC báo cáo là nguồn lực được khai thác nhiều nhất trên trang web của OCLC. Ví dụ, các chuyên mục như tệp tin từ chuẩn có kiểm soát, chuẩn và khuôn dạng biên mục MARC, thông tin cập nhật sự thay đổi của khung

phân loại DDC, cẩm nang biên mục các tài liệu điện tử,... Cho dù bạn không là thành viên của OCLC, bạn vẫn có thể sử dụng miễn phí các hộp công cụ được thiết kế rất tiện dụng này.

Các lớp tập huấn trực tuyến về nghiệp vụ thư viện, các chương trình học bổng, tài trợ của OCLC cũng là điểm thu hút các cán bộ thư viện từ Châu Mỹ đến Phi theo dõi ráo riết để tìm cơ hội học tập, mở rộng và nâng cao kiến thức. Các tổ chức như OCLC (<http://www.oclc.org/support/training>) là một trong những nguồn lực chính để đào tạo tập huấn cung cấp cán bộ biên mục. Các trường đại học có khoa thư viện thường liên kết với OCLC để trung tâm cử giảng viên của OCLC trực tiếp đào tạo khóa khai thác sử dụng OCLC; hoặc các thư viện cử cán bộ TV sang OCLC để được đào tạo chuẩn hoặc đào tạo nâng cao. Một số các chi nhánh của OCLC ở khu vực như CAPCON hay SOLINET cũng trở thành những trung tâm đào tạo tập huấn, và họ có chế độ giảm học phí cho những thành viên trong hệ thống.

Một số tồn tại

Qua nhiều thời kỳ khác nhau, cũng xuất hiện nhiều bài viết phê bình những điểm yếu của OCLC, nhưng cho đến nay, trên bình diện toàn cầu thì OCLC vẫn đứng vững qua mọi thử nghiệm thay đổi về chuẩn, về công nghệ và con người. Mô hình mẫu của OCLC là điển hình tốt nhất để nói lên được khả năng phát huy từ sự hợp tác chia sẻ của các thư viện.

Điểm yếu đầu tiên của OCLC thường được góp ý là trung tâm để cho tình trạng trùng lặp biểu ghi xuất hiện ở tần suất khá lớn. Tuy cùng mô tả về một tài liệu, các biểu ghi lặp đi lặp lại với vài chi tiết nhỏ trong mô tả có điểm hơi khác biệt. Mặc

khác một số các thư viện thành viên đóng góp các biểu ghi có chất lượng rất tệ; tệ đến nỗi là các thư viện khác chỉ chấp nhận lấy biểu ghi từ TVQH Mỹ hay các TV nổi danh về khả năng trình độ biên mục xử lý thông tin. OCLC bị kẹt ở những vấn đề này là vì đây là CSDL mang tính chia sẻ đóng góp; vì vậy mà mỗi thành viên đều có thể đẩy biểu ghi về vào trung tâm vào bất cứ lúc nào. Mặc dù có những hướng dẫn và quy định tiêu chuẩn, nhưng kiểm soát chất lượng nội dung biểu ghi thì không phải là công việc đơn giản. OCLC cũng cố gắng chỉnh sửa hiệu đính biểu ghi để làm sạch dữ liệu cho toàn hệ thống, nhưng cũng chỉ làm được nếu được báo trường hợp sai sót. Cơ chế giải pháp PRISM mới áp dụng nhằm để dễ dàng hơn trong việc tìm kiếm và cập nhật biểu ghi toàn cầu hóa, ví dụ khi có 1 tiêu đề chủ đề nào đó được thông báo thay đổi, lập tức tiêu đề chủ đề này trên toàn bộ CSDL sẽ được hiệu đính. Như theo ý kiến của đa số các TV, thì đối trọng lại với sự yếu kém nhỏ này, chính là cường độ, tốc độ tra cứu và khả năng cung cấp tìm được biểu ghi tài liệu các TV cần thì không có nghĩa gì cả và lỗi này là điều mà các thành viên hoàn toàn có thể chấp nhận.

Điểm thứ hai là cách tính phí của OCLC đôi khi vẫn làm khách hàng lo ngại, vì họ dựa trên số lần tra cứu. Hàng năm đều có tính ước lượng giá trị hợp đồng truy cập với quy định một số lượt truy cập nhất định nào đó. Tuy nhiên đến cuối năm sẽ tính toán lại để yêu cầu bổ sung các khoản truy cập vượt mức. Cách tính dựa trên số

lần gửi lệnh tìm; nên dù tra cứu sai hay đúng, có kết quả hay không, lỡ đánh máy sai sót thì cứ một lần nhấn nút tìm kiếm thì sẽ bị tính phí. Chính vì vậy một số các TV rất ngại việc để FirstSearch của OCLC được độc giả truy cập tự do. Nhưng vì lo ngại trả chi phí cao nên các TV lại vô tình hạn chế khả năng truy cập của độc giả. Cách tính phí kiểu này cũng gây khó khăn cho việc xác định hiệu quả đầu tư mua CSDL phục vụ cho nhu cầu thông tin của bạn đọc trong TV.

Một số vấn đề khác mà OCLC hay bị phàn nàn. Đó là người mới gia nhập thì rất khó hiểu về quy trình quản lý ở tổ chức này. OCLC chịu trách nhiệm tổng quát về về định hướng phát triển hệ thống và dịch vụ. Những trung tâm đại diện khu vực chỉ là nhà phân phối cũng như tập huấn cho người sử dụng biết cách khai thác hiệu quả. Hiện nay, các đại diện này lên đến 20 văn phòng. Cơ cấu tổ chức sắp xếp của OCLC cũng khá phức tạp vì có đến 3 loại hình mạng lưới phân bổ trách nhiệm phân cấp chức năng khác nhau. Hệ thống phân phối của OCLC như mô hình mạng lưới bán lẻ : nhà sản xuất, phân phối và khách hàng, tuy nhiên sẽ có chia sẻ quyền lực quản lý nơi đây.

Mạng công cụ thư tịch OCLC được khởi đầu từ khái niệm chia sẻ, hợp tác và cùng cống hiến tạo dựng tiềm lực phát triển. Tại sao đến bây giờ chúng ta vẫn chưa có một mạng công cụ thư tịch hoàn chỉnh ở Việt Nam? **Tất cả chúng ta hãy chung tay bắt đầu – Đơn giản từ ý niệm chia sẻ.**

The world's libraries.
Connected.

Trụ sở : Dublin, Ohio, Hoa Kỳ Website : <http://www.oclc.org>
Hội viên hoạt động : Hơn 60.000 thư viện trong 112 quốc gia và vùng lãnh thổ